

Mielihyvää metsänhoidosta

Hankalakukuisella avohakkuu-
alalla marjastava saattaa pysähtyä
murehtimaan nykyajan metsän-
hoidon käytäntöjä. Mielihyvää ei
mahda tuntea myöskään sienes-
täjä rämpiessään palstalla, jossa saunapuun ko-
koista koivua on hoidettu maahan sikin sokin.
Ryteikön läpi ponnistelu riipii raajoja ja mieltä.

Onneksi metsätaloudesta saa paljon maal-
lista mielihyvää. Hoidetut puustomme pusket-
vat kuutioita ennennäkemättömällä vauhdilla.
Osaran aukeiden vanhimmat aurausmaat kas-
vavat pikkutukkia.

Ja ostaneehan huomisen biotalous nyt maa-
han lyötävän rytökoivun energiapuuna biodie-
selin ja bioetanolin raaka-aineeksi.

Tämän päivän metsänhoitoon kaipaisi silti
enemmän mielihyvää antavia menetelmiä. Esi-
merkiksi sopii Suomessa harvinaiseksi käynyt
pystykarsinta.

MÄNTYJEN PYSTYKARSINNALLA tavoitel-
laan oksatonta tyvitukkia. Kyseessä on pitkä-
jänteinen metsänhoito. Pohjoissuomalaisen
pystykarsitun puun voi myydä tukiksi vasta
seuraava sukupolvi ehkä 50 vuoden päästä.
Etelä-Suomessa nuori pystykarsija saattaa eh-
tiä myymään puun itsekin.

Sotien jälkeen ja vielä 1980-luvulla perhe-
metsälöitämme kannustettiin männiköiden
pystykarsintaan. Metsäkeskus piti karsituista
metsiköistä kortistoa, ja yhtiöt lupautuivat
maksamaan tukkipuusta kortiston perusteel-
la korotettua hintaa, kun puu aikanaan tulisi
myyntiin.

Vuosituhanneen vaihteessa pystykarsinta hii-
pui. Talousviisaat laskivat, että pystykarsinnan
tuntipalkka jää liian alhaiseksi. Pystykarsintaa
ei tunnusta enää Kemera-rahoitukseen.

HEIKOSTA KATTEESTA huolimatta perhe-
metsäänsä kasvattava voisi jatkaa pystykarsin-
taa metsänhoidon kuntourheiluna.

Aina, kun metsäänsä pistäytyy, voisi kantaa
mukanaan kevyttä pystykarsintasahaa. Kun
joka päivä käy tunnin kuntolenkillä ja ruotii
samalla alaoksia sitä kiireimmin odottavilta
puilta, jälkeä kyllä syntyy.

Kuntoilijan on muistettava pystykarsinnan
kolme perussääntöä:

VELI POHJONEN

Kuukauden vieraileva
kirjoittaja Veli Pohjonen
(s. 1947) on Helsingin
yliopiston metsänhoito-
tieteen dosentti.

»» Pysty-
karsinta
palkitsee
silmää ja
korvaa. »»

Sahanterässä pitää olla kiinteä alaveitsi.
Kun tuoretta oksaa sahaa yläpuolelta katkea-
mispisteeseen, ennen sitä oksaa on napautet-
tava alaveitsellä niin, että puun kuori ei oksan
pudotessa koskaan repeä.

Toinen sääntö on se, että syyssumujen kos-
tealla kaudella puuta ei tule tautivaaran vuoksi
karsia. Se tarkoittaa aikaa noin syyskuun alus-
ta marraskuun loppuun.

Kolmanneksi nuoren puun hyvän kasvun
vuoksi elävää latvusta on jätettävä puolet run-
gon koko pituudesta. Jo kuivuneita oksia voi
karsia miltä korkeudelta tahansa.

KAIKKIA PUULAJEJA voi karsia. Tavallisin
kohde on mänty. Sen sijaan kuusen karsintaa
on vältetty tautivaaran vuoksi. Suositus pe-
rustui 1920-luvun kokeisiin, joissa työkalut
olivat ilmeisen vanhanaikaiset.

Tuoreimmilla kokeillaan Luonnonvara-
keskus on osoittanut, että myös kuusi kasvaa
laadukasta tyvitukkia, kun karsinnan tekee
huolella. Se tarkoittaa alaveitsellistä karsinta-
sahaa ja karsinnan ajoittamista kevättalven
hankikeleille, jolloin kuoren repeämisen ja
taudin leviämisen vaara on pienimmillään.

Koivu on parasta karsia joko täyden lehden
aikaan tai talvella. Helpoin karsittava on lehti-
kuusi. Yleensä sen oksa katkeaa kuorta repi-
mättä jo ennen kuin alaveitseä ehtii käyttää.

PYSTYKARSINTA PALKITSEE silmää, kun
alaoksien vähenemä tuo metsänpohjaan va-
loa. Raivaussahaan verrattuna pystykarsinta
palkitsee myös korvaa. Ihanteellisinta työ on
toukokuussa, kun joka aamu voi seurustella
peippojen, pajulintujen ja metsäkivisten
kanssa. Kuntoilut myös mieltäsi!

Mielihyvän metsänhoidossa on kyse vanhan
ranteajattelun levittämisestä. Iäkkäät miehet
ovat aina viihtyneet rantteella, polttopuuli-
terin liepeillä, jossa he ovat nähneet työnsä
etenevän ja saaneet tuiki tarpeellista kunto-
liikuntaa.

Ranteajattelun voisi laajentaa puuliiterin
takaa läpi koko metsäpalstan. Vaikka talous-
laskentaa tukevaa maanmuokkausta ja rydöt-
tävää taimikonhoitoa edelleen tarvitaan, tilaa
riittää myös mielihyvän metsänhoidolle.

VELI POHJONEN